

Europa sakker bagud og det presser konkurrenceevnen

MAJ 2024

EU og konkurrenceevne

Europa falder bagud på produktivitet og arbejdstid

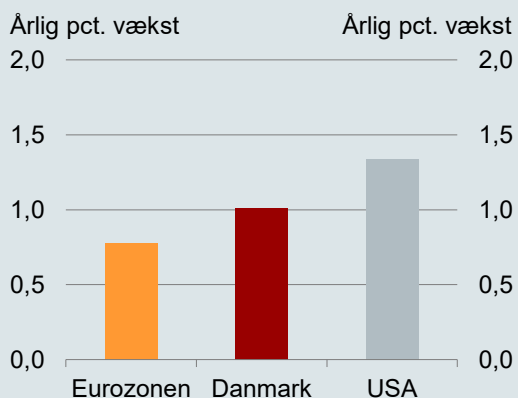
Europa har i en årrække haltet efter USA, når det kommer til at øge produktiviteten. I gennemsnit voksede produktiviteten i eurozonen med 0,8 pct. om året i perioden 2000 til 2022, mens USA præsterede en årlig vækst på 1,3 pct., *jf. figur 1*. I 2022 var timeproduktiviteten i eurozonen 19 pct. lavere end i USA. Forskellen har været stigende, og til sammenligning var den europæiske produktivitet i 2000 8 pct. under den amerikanske.

Danmark ligger tættere på USA i forhold til produktivitsudvikling end de 20 EU-lande, som udgør eurozonen. Det danske produktivitsniveau har desuden siden 2013 været højere.¹

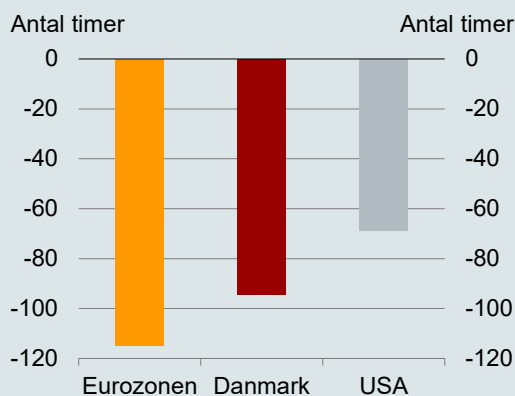
Det indre marked i EU er vigtigt for Danmarks import- og eksportmarked. Den lavere produktivitsvækst i eurozonen indebærer, at velstandsudviklingen på de danske virksomheders primære eksportmarked udvikler sig svagere, og det reducerer danske virksomheders afsætningsmuligheder.

Parallelt med en svagere produktivitsvækst er den gennemsnitlige arbejdstid også faldet væsentligt i eurozonen, hvilket er med til at presse den europæiske velstandsudvikling yderligere. Faktisk arbejder en medarbejder i Europa i gennemsnit 115 timer mindre om året i 2022 end i 2000 svarende til 3,1 arbejdsuge, *jf. figur 2*.

Figur 1 Timeproduktiviteten i EU sakker bagud sammenlignet med USA...

Figur 2 ...og europæernes gennemsnitlige arbejdstid er faldet mere end i USA.

Anm.: Timeproduktiviteten er i 2010-priser og PPP korrigeret. Opgørelsesmetoden kan variere på tværs af lande, når det gælder arbejdstimer. Forskel i timer målt fra 2000 til 2022.
Kilde: Long-term Productivity Database, Eurostat.

¹ OECD-data, bragt i figur 1.2 i Redegørelse for Konkurrenceevne.

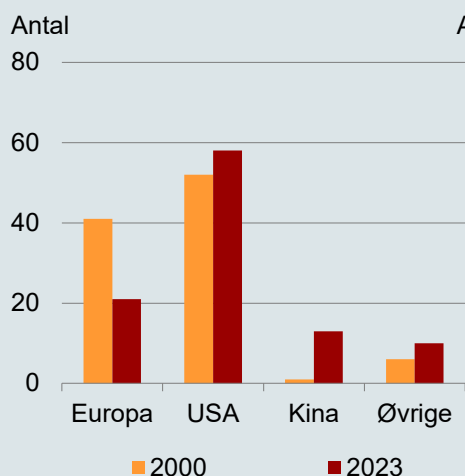
Byrder og bureaukrati udgør store barrierer for investeringer i Europa

Mulige forklaringer på den lave produktivitetsvækst i eurozonen i forhold til USA er dårligere udnyttelse af nye teknologier, færre store virksomheder, mindre adgang til uddannet arbejdskraft og færre offentlige og private investeringer.²

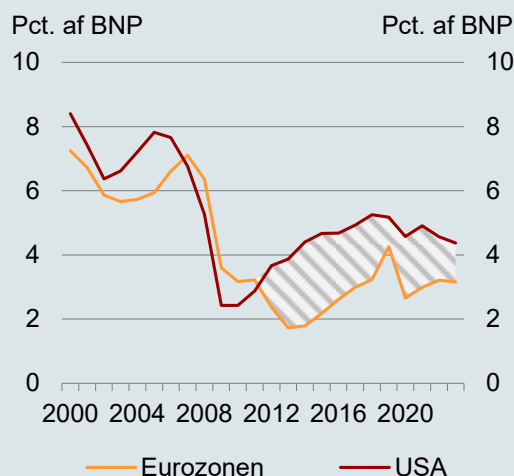
Ved årtusindeskiftet var 41 af verdens 100 største virksomheder placeret i Europa, mens det i 2023 kun var 21 virksomheder, *jf. figur 3*.³ Inden for eurozonen var tallet kun 12 i 2023. Det er en bekymrende udvikling, da store virksomheder i højere grad investerer i og driver innovation.⁴

Siden 2000 er der foretaget færre nye investeringer i eurozonen end i USA, *jf. figur 4*. Investeringer i EU hæmmes af regulatorisk kompleksitet og bureaukratiske hindringer, og disse barrierer reducerer produktiviteten og hæmmer økonomisk vækst.⁵ Virksomhederne er forsigtige med at investere og ekspandere i Europa, når reguleringsbyrderne flytter fokus væk fra virksomhedernes kerneaktiviteter. De europæiske virksomheder oplever at de pålægges større reguleringsmæssige krav sammenlignet med deres amerikanske og kinesiske konkurrenter, hvilket øger deres omkostninger og svækker deres konkurrenceevne. Andre faktorer, som virksomhederne fremhæver som årsag til, at Europa er mindre attraktivt at investere i, er svingende energipriser og lavere forsynings-sikkerhed.⁶

Figur 3 Færre af verdens største virksomheder har deres hovedsæde i Europa.

Figur 4 Der investeres mindre i Europa end i USA.

Anm.: Investeringer opgjort som de totale nettoinvesteringer (offentlige og private).
Kilde: AMECO database, The Economist, Statista.

Særligt Kina og USA yder samtidig i stigende grad støtte til strategiske industrier, som forvrider konkurrencen og stiller europæiske virksomheder svagere. Kina bruger flere penge på industrisubsidier, end noget andet land og har gjort det i en lang årrække. USA's Inflation Reduction Act (IRA) indeholder også betydelige støtteordninger.^{7,8}

² Danske Bank, Research euro area: Euro area productivity will keep falling behind. 3 april 2024.
³ Statista, The 100 largest companies in the world by market capitalization in 2023.
⁴ The Economist, Europe is now a corporate also-ran. Can it recover its footing? 5 juni 2021.
⁵ European Investment Bank, Investment barriers in the European Union 2023. 27 februar 2024.
⁶ EY, Why optimism remains in Europe as foreign direct investment declines. 2 maj 2024.
⁷ CSIS, Estimating Chinese Industrial Policy Spending in Comparative Perspective. 23 maj 2023.
⁸ McKinsey & Co, The Inflation Reduction Act: Here's what's in it. 24 oktober 2022.